

הַלְבוֹת קָרְבֵּן פֶּסַח פָּרֶק ח

א. אֲכִילַת בֶּשֶׂר הַפֶּסַח בַּלִּילִי חֲמִשָּׁה עָשָׂר מִצּוֹת עֲשֵׂה, שֶׁנֶּאֱמַר "וְאָכְלוּ אֶת-הַבֶּשֶׂר, בַּלִּילָה הַזֶּה: צֹלִי-אֵשׁ וּמִצּוֹת, עַל-מִרְיָם יֹאכְלֶהוּ" (שמות יב, ח). וְאֵין מִצָּה וּמִרּוֹר מְעַכְבִּין; אִם לֹא מִצָּאוּ מִצָּה וּמִרּוֹר, יוֹצֵא יָדֵי חוּבָתוֹ בְּאֲכִילַת בֶּשֶׂר הַפֶּסַח לְבָדּוֹ. אָבֵל מִרּוֹר בְּלֹא פֶסַח אֵינוֹ מִצָּוָה, שֶׁנֶּאֱמַר "עַל-מִרְיָם יֹאכְלֶהוּ".

ב. מִצָּוָה מִן הַמִּבְחָר לֶאֱכֹל בֶּשֶׂר הַפֶּסַח, אֲכִילַת שִׁבְעֵי; לְפִיכָךְ אִם הִקְרִיב שְׁלָמִי חֲגִיגָה בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר אוֹכֵל מִהֵן תַּחֲלָה, וְאַחֵר כֶּךָ אוֹכֵל בֶּשֶׂר הַפֶּסַח כְּדֵי לְשַׁבַּע מִמֶּנּוּ. וְאִם לֹא אָכַל אֶלָּא פְזִית, יֵצֵא יָדֵי חוּבָתוֹ.

ג. וְכֵן אֲכִילַת בֶּשֶׂר פֶּסַח שְׁנֵי בַלִּילִי חֲמִשָּׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲיָר מִצּוֹת עֲשֵׂה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ "עַל-מִצּוֹת וּמִרְיָם, יֹאכְלֶהוּ" (במדבר ט, יא). וְשִׁנְיָהֶן אֵינָן נֶאֱכָלִין אֶלָּא צֹלִי אֵשׁ. וְהָאוֹכֵל מִהֵן פְזִית נֹא אוֹ מִבֶּשֶׂל בַּלִּילִי פֶסַחִים לוֹקָה, שֶׁנֶּאֱמַר "אֵל-תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נֹא, וּבִשָּׁל מִבֶּשֶׂל בַּמַּיִם" (שמות יב, ט); אָכַל נֹא וּמִבֶּשֶׂל כְּאַחַד אֵינוֹ לוֹקָה אֶלָּא אַחַת, לְפִי שִׁנְיָהֶן נִכְלְלוּ בְּלֹאוֹ אַחַד.

ד. אָכַל מִמֶּנּוּ נֹא אוֹ מִבֶּשֶׂל מִבְּעוֹד יוֹם אֵינוֹ לוֹקָה, שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי אִם-צֹלִי-אֵשׁ" (שמות יב, ט): בְּשַׁעַה שֶׁמִּצָּוָה לֶאֱכֹל צֹלִי, חַיִּב עַל אֲכִילַת נֹא וּמִבֶּשֶׂל; אָבֵל מִבְּעוֹד יוֹם, פָּטוֹר. אָכַל מִמֶּנּוּ פְזִית צֹלִי מִבְּעוֹד יוֹם, עֹבֵר עַל מִצּוֹת עֲשֵׂה: שֶׁנֶּאֱמַר "וְאָכְלוּ אֶת-הַבֶּשֶׂר, בַּלִּילָה הַזֶּה" (שמות יב, ח) "בַּלִּילָה", לֹא בַּיּוֹם. וְלֹא הַבֶּא מִכֻּלָּל עֲשֵׂה, עֲשֵׂה הוּא.

ה. "נֹא" (שמות יב, ט) שֶׁהִזְהִירָה עָלָיו תוֹרָה הוּא הַבֶּשֶׂר שֶׁהִתְחִיל בּוֹ מַעֲשֵׂה הָאוֹר וְנִצְלָה מֵעֵט, וְאֵינוֹ רָאוּי לֶאֱכִילַת אָדָם עֲדִין. אָבֵל אִם אָכַל מִמֶּנּוּ בֶּשֶׂר חַי אֵינוֹ לוֹקָה, וּבִטֵּל מִצּוֹת עֲשֵׂה: שֶׁנֶּאֱמַר "צֹלִי-אֵשׁ" (שמות יב, ח; שמות יב, ט) הֵא שְׁאֵינוֹ צֹלִי, אֶסּוֹר. צֹלָהּ כָּל צָרְכּוֹ עַד שְׁנִתְחַרֵּךְ, וְאָכְלוֹ פָּטוֹר.

ו. "מִבֶּשֶׂל" (שמות יב, ט) שֶׁהִזְהִירָה עָלָיו תוֹרָה בֵּין שְׁנֵתִּבְשָׁל בַּמַּיִם, בֵּין שְׁנֵתִּבְשָׁל בְּשֶׁאֵר מִשְׁקִין אוֹ בְּמֵי פְרוֹת: שֶׁנֶּאֱמַר "וּבִשָּׁל מִבֶּשֶׂל" (שם), רִבָּה הַכֹּל. צֹלָהּ וְאַחֵר כֶּךָ בִּשְׁלוֹ, אוֹ שִׁבְשָׁלוֹ וְאַחֵר כֶּךָ צֹלָהּ, אוֹ שֶׁעֲשָׂהוּ צֹלִי קִדְרָה, וְאָכְלוֹ חַיִּב; אָבֵל מִתֵּר לְסוּף אוֹתוֹ בֵּינָן וּשְׁמֵן וּבִשְׁאֵר מִשְׁקִין וּמֵי פְרוֹת, חוּץ מִן הַמַּיִם. וּמִתֵּר לְטַבֵּל הַבֶּשֶׂר אַחֵר שֶׁנִּצְלָה, בְּמִשְׁקִין וּבְמֵי פְרוֹת.

ז. אֵין צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח עַל גְּבִי כָּלִי אֲבָן, אוֹ כָּלִי מִתְכוֹת שֶׁנֶּאֱמַר "צֹלִי-אֵשׁ" (שמות יב, ח; שמות יב, ט), לֹא צֹלִי דְּבַר אַחֵר; לְפִיכָךְ אִם הָיָה כָּלִי מְנַקֵּב כְּדֵי שֶׁתִּשְׁלַט בּוֹ הָאוֹר, צוֹלִין עָלָיו. וְאֵין צוֹלִין אוֹתוֹ בְּשִׁפּוֹד שֶׁלֹּא מִתְכַּת שֶׁהָרִי הַשִּׁפּוֹד חָם כָּלוּ, וְצוֹלָהּ מְקוֹמוֹ.

ח. הִסִּיק אֶת הַתַּנּוּר, וְגִרָף אֶת כָּל הָאֵשׁ, וְתָלָהּ בַּתַּנּוּר, וְצֹלָהּ הָרִי זֶה אֶסּוֹר, שְׁאֵין זֶה צֹלִי אֵשׁ. חֲתָכוּ וְצֹלָהּ עַל גְּבִי גָחָלִים, הָרִי זֶה צֹלִי אֵשׁ. צֹלָהּ עַל גְּבִי סִיד אוֹ חֲרָסִית אוֹ חֲמִי טַבְרִיָּה הָרִי זֶה אֶסּוֹר, שְׁאֵין זֶה צֹלִי אֵשׁ.

ט. כִּיצַד צוֹלִין אוֹתוֹ: תוֹחֲבוּ מִתּוֹךְ פִּיּוֹ עַד בֵּית נִקְבוֹתוֹ בְּשִׁפּוֹד שְׁלֵעֵץ, וְתוֹלָה אוֹתוֹ לְתוֹךְ הַתַּנּוּר, וְהָאֵשׁ לְמִטָּה. וְתוֹלָה כְּרַעְיוֹ וּבְנֵי מַעְיוֹ בַּתַּנּוּר, חוּצָה לוֹ; וְלֹא יִתְּנֵם בְּתוֹכוֹ, שֶׁזֶּה כְּמִין בִּשּׁוּל

הוא. ושפוד שלרמון היו בוררין לצליתו, כדי שלא יזרק את מימיו ויבשלו.

י. נגע הבשר בחרסו שלתנור יקלף את מקומו, מפני שהוא צלי החרס. נטף מרטבו על החרס, וחזר אליו יקלף את מקומו: שכל המרק והלחה שתפרש ממנו כשיצלה אסורה, שהרי אינה בשר צלי. נטף מן הרטב שלו על הסלת יקמץ את מקומו, וישליכנו.

יא. סכו בשמן שלתרומה אם חבורת הכוהנים, יאכלו. ואם שלישראל אם חי הוא, ידיחנו וינגב; ואם צלי, יקלף את החיצון. סכו בשמן שלמעשר שני לא יעשנו דמים על בני חבורה, שאין פודין מעשר שני בירושלים כמו שבארנו במקומו. ואין צולין שני פסחים כאחד מפני התערבת, אפלו גדי וטלה.

יב. כבר בארנו בכמה מקומות שאין הפסח נאכל אלא עד חצות, כדי להרחיק מן העברה; ודין תורה שיאכל כל הלילה, עד שיעלה עמוד השחר. וכבר בארנו בהלכות חמץ ומצה, שהוא טעון הלל בשעת אכילתו; ושאין בני חבורה חוזרין ואוכלין אחר שנרדמו בשינה, אפלו בתחלת הלילה.